

U Z N E S E N I E

Najvyšší soud Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Štefana Michálíka a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 14. marca 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného **M. P.** pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zákona (ďalej už len „Tr. zák.“) a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 22. mája 2012, sp. zn. 5To 54/2011, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **M. P.** **s a o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 9. februára 2011, sp. zn. 6T 1/2008, bol obvinený **M. P.** uznaný vinným **v bode 1/** z trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 88 ods. 1 Tr. zák., **v bode 2/** z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. a trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák., **v bode 3/** z trestných činov ako v bode 2/ a to na tom skutkovom základe, ako je uvedené v skutkových vetách výrokovej časti I. stupňového rozsudku.

Za to bol **M. P.** odsúdený podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 s použitím § 35 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 (päť) rokov.

Podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 bol obžalovaný pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do I. (prvej) nápravnovúchovnej skupiny.

Súčasne bol zrušený výrok o treste, ktorý bol obžalovanému uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava, č.k. 30T 154/2007, zo dňa 06. novembra 2007, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bol obžalovaný zaviazaný nahradiť škodu poškodeným stranám.

O odvolaní obvineného M. P. a okresného prokurátora proti vyššie uvedenému rozsudku rozhodol Krajský súd v Trnave dňa 22. mája 2012 uznesením, sp. zn. 5To 54/2011, takým spôsobom, že tento podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie tak obvineného ako aj okresného prokurátora.

Dňa 22. novembra 2012 bolo na súd prvého stupňa doručené dovolanie obvineného P. podané prostredníctvom jeho obhajcu a smerujúce proti vyššie spomenutému rozhodnutiu krajského súdu, kde tento ako dovolacie dôvody uviedol dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por.

V jeho písomnom odôvodnení pritom poukázal v prvom rade na porušovanie obhajobných práv spočívajúcich v tom, že svedok O. bol vypočutý aj 12. novembra 2009, bez prítomnosti obvineného a jeho obhajcu, čím im bolo znemožnené klásť svedkovi otázky. Týmto bol výsluch vykonaný zároveň nezákonným spôsobom.

Ďalej namietal aj nesprávne hodnotenie dôkazov - výsluchov svedkýň Z. a P., pričom bolo porušené aj jeho právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia.

Z dôvodov vyššie uvedených preto obvinený navrhol, aby bolo jeho dovolaniu vyhovené a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Dňa 4. februára 2013 bolo na Okresný súd Trnava doručené i písomné vyjadrenie prokurátora k podanému dovolaniu, z ktorého obsahu je zrejmé, že tento považuje právoplatné rozhodnutie súdu za vecne správne a zákonné. Výsluch svedka L. O. zo dňa 12. novembra 2009 bol vykonaný pred senátom za prítomnosti prokurátora, preto ho považuje za zákonný. S ohľadom na to preto navrhol podané dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

odmietnuť. (Vo vyjadrení prokurátora je písárska chyba - nesprávne uvedený § 317 ods. 1 Tr. por. namiesto § 319 Tr. por. a § 382 ods. 1 písm. c/ Tr. por. namiesto § 382 písm. c/ Tr. por.)

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).

Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo a podal riadny opravný prostriedok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Podľa § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal predložený spisový materiál a s ohľadom na obsah podaného dovolania zdôrazňuje, k dovolaciemu dôvodu uvedenému v ust. § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., že podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť úplnú ochranu zákonných záujmov a práv obvineného, prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu veci a tiež i k vydaniu zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Zákon pre uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu však nepredpokladá **každé** porušenie práva na obhajobu, ale len jeho porušenie zásadné. Tým je najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe.

S poukazom na námietky obvineného považuje tunajší súd ďalej za potrebné upozorniť na tú skutočnosť, že právo obvineného na obhajobu nemôže byť porušené tým, že súd, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, hodnotí dôkazy ináč než je predstava obvineného, a takisto za takéto porušenie nemožno chápať ani obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní či súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by tomu tak bolo, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle ust. § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, **nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Revízia skutkových zistení a záverov je už v dovolacom konaní nemožná.**

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že nie je ani predmetom skúmania dovolacieho súdu, akým spôsobom sa súdy nižších stupňov vysporiadali s hodnotením jednotlivých dôkazov, resp. aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili, pretože tu ide o otázky skutkového charakteru.

Tak ako najvyšší súd v predmetnom prípade nezistil žiadne zásadné porušenie práva obvineného na obhajobu, znamenajúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., nezistil rovnako ani žiadne skutočnosti nasvedčujúce tomu, že by bolo napadnuté rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (§ 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.).

Pokiaľ ide pritom o procesne použiteľnú výpoveď svedka Ľ. O. z prípravného konania, na ktorú sa, okrem iného, oba súdy vo svojich rozhodnutiach odvolávajú, tak táto bola v súlade so zásadou bezprostrednosti uvedenou v § 2 ods. 19 Tr. por. prečítaná

na hlavnom pojednávaní (výpoveď z 2. júna 2006 /č. l. 83-84/ k skutku 1/ rozsudku, prečítaná na hlavnom pojednávaní dňa 22. septembra 2009 a to či už s poukazom na § 2 ods. 11 Tr. por. alebo § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por.). Nič nebránilo obhajobe sa výsluchu svedka v prípravnom konaní zúčastniť a túto okolnosť ani nenamietali pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania.

Je však pravdou, že súd, keď opätovne vypočúval uvedeného svedka 12. novembra 2009 (č. l. 494-495) mimo hlavného pojednávania za prítomnosti prokurátorky, mal k tomuto úkonu prizvať aj obvineného, prinajmenšom však jeho obhajcu, pričom v spise sa nenachádza žiaden záznam o snahe obhajobu o výsluchu vyznamovať.

Je však nutné konštatovať, že právo obvineného na spravodlivý proces (v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) porušené nebolo.

Atribútom spravodlivého procesu v tomto zmysle je zachovanie rovnosti strán pri vykonávaní dôkazu výsluchom svedka a splnenie požiadavky, aby aspoň raz v konaní mal obvinený alebo jeho obhajca možnosť položiť svedkovi potrebné otázky, prípadne aby mohol vznášať námietky proti priebehu výsluchu či proti samotnému obsahu výpovede svedka, alebo proti protokolácii výpovede. Obvinený, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť realizovať svoje právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije. Túto možnosť ohľadom uvedeného svedka mal.

Kontradiktórny charakter hlavného pojednávania bude zachovaný pri prečítaní zápisnice o výpovedi svedka vtedy, ak táto výpoveď bola vykonaná kontradiktórne v prípravnom konaní, t.j. ak výsluch takého svedka bol uskutočnený za prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu alebo **ak prítomnosť pri tomto úkone im bola reálne umožnená (hoci ju napr. nevyužili)** a to v ktorejkoľvek fáze konania.

Uvedené právo je potrebné vnímať ako právo obhajoby ako celku, nielen obvineného osobne. Preto je dostatočné pokiaľ možnosť vypočuť sporného svedka bola daná aspoň obhajcovi.

Právo na obhajobu by v danom prípade bolo u obvineného porušené, pokiaľ by jeho odsúdenie bolo založené **výlučne alebo v rozhodujúcej miere** na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť alebo dať vypočuť. (Luca proti Taliansku - rozsudok ESĽP z 27. februára 2001, Mariana Marinescu proti Rumunsku...)

V danom prípade je evidentné, že vina obvineného nebola založená výlučne, ani v rozhodujúcej miere, na výpovedi svedka z 12. novembra 2009, v ktorej ani neusvedčil konkrétnu osobu, ani nepotvrdil zmocnenie sa cudzích vecí páchatelom.

Je preto zrejmé, že zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a rozhodnutie by bolo založené na nezákonných dôkazoch iba vtedy, pokiaľ sa odsúdenie zakladá výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive excent) na výpovediach svedka, ktorého obvinený vo fáze vyšetrovania ani na pojednávaní pred súdom nemal možnosť vypočuť alebo dať vypočuť.

Za rozhodujúci dôkaz je potrebné považovať taký dôkaz, bez ktorého by zostávajúce dôkazy neboli dostatočné k vysloveniu viny u obvineného. V teraz prejednávanej veci však vina obvineného nebola postavená v rozhodujúcej miere na prečítanej svedeckej výpovedi svedka z 12. novembra 2009, ale na iných svedeckých výpovediach, znaleckých posudkov a listinných dôkazov, a nie v rozhodujúcej miere a už vôbec nie výlučne, aj na výpovedi svedka z prípravného konania.

K vyhodnoteniu svedeckých výpovedí svedkýň uvádzaných v podanom dovolaní a odôvodneniu rozhodnutia v tomto smere dovolací súd iba poznamenáva, že to, aké dôkazy súd I. stupňa vykonal, ako ich následne súdy vyhodnotili a aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili je otázka skutkových zistení, ktorú dovolací súd v predmetnom konaní už nemá oprávnenie preskúmať.

V tomto smere považoval za potrebné dodať zároveň tiež to, že je výsostným právom súdu zvážiť, akú voľbu dôkazného prostriedku použije pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por. a či určitú skutkovú okolnosť, ktorú považuje za dokázanú, bude overovať ďalšími dôkaznými prostriedkami.

Na základe vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené v enunčiáte tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 14. marca 2013

JUDr. Peter H a t a l a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová